

Cadaalada

Ujeedooyinka guud ee Cutubka: kadib marka aad cutubkan dhamaysataan ardayeey waxaad:

- Fahmidoondoontaan falalka cadaalad darada ah ee laga fulo meela kale duwan.
- Ogaandoontaan muhiimada ay leeyahiin xarumaha bixiya adeega blushada ee deegaankiina.
- Garowsanidoontaan in xarumaha adeega bulshada fidiya loo baahanyahya in ay ka dhowrsanaadaan falalka cadaalada darada.

4.1 Falalka Cadaalada darada

4.1.1 Falalka cadaalad darada ah ee deegaandaiina laga fuliyo

- Waa maxay cadaalad daro? Ficilada hoos ku xusan inta aad u kala qaadaan cadaalad daro iyo cadaalad kadibna sabata sheeka.
1. Baraha wuxuu u hagaajiyaa dhibcaha imtxaanka ardayda uu is leeyahay way aqoon wanaagsanyahiin.
 2. Dhakhtarku cusbitaalka uu ka shaqeeyo wuxuu marka hore daweeyay caruurtiisa.
 3. Dadkii safafka ugu jiray in ay qaataan waraaqaha aqoonsiga waxaa mudnaanta marka hore la siiyay kuwii da'ada ahaa.

4. Dadkii dambiga isku midka ah uxidhnaa ee uu sahciga xukeemay ay uu garsoorahii kii jaarkiisa ahaa si daaya.
5. Cabdi waxaa loo ogolaaday in uu kubad cayaaro Marymane in ay xaaqada nadiifiso Xaafada oo kali ah.

Nelson Mandela(Qaybta 1aad)

Mid ka mid ah shaqsiyaad dunida manta magaca ku leh waa Nelson Mandeela. Nelson Mandelaa wuxuu qol yar oo cadhiidhi ah ku dhax xidhinaa 27 sano. Oma uusan xidhnay dambe uu galay ee waxaa loo xidhay in uu ka soo horjeeday falalkii cadaalad darada ahaa ee ka jiray dalka konfur Afrika.

Xiligaas dalka kuunfur Afrika waxaa ka jiray nidaam la odhanjiray midab takoorka. Waxaane xukumijiray dad Cadaan ah.

Jaantuska 4.1 Nelson Mandeela

Cadaalada

Dadkii cadaanka ahaa ee xukumi jiray dalka koonfur Afrika waxay dadka madoowga ah ee dhulka daganaa ku hayeen cadaadis. Looma ogalayn in ay ganacsdadaan; beerahoodi iyo guryahooda ayaa laga qaaday lana siinjiray dadka cadaanka ah.

Sharciga dawlada wuxuu dhigayay in dadka madoow ka qaybgali Karin xukunka. Tacadiyadan iyo xadgudubyadan joogtada ah qofkii ka soo horjeedsado wuxuu mudan jiray xabsi iyo dil. Mandeelane wuxuu xabsiga ugu jiray mudada dheer waxay ahayd xaaladan oo kale. Wuxuu dadka ku baraa rujiyay in ay kaso horjeedsadaan nidaamka. Kadib 27 Sano oo xabsi ah, Mandeela waa la soo daayay doorashooyinkii dhacayne wuxuu noqday madax way nahii ugu horeeyay ee madoowga ahaa dalka koonfur Afrika.

Layliska 1^{aad}

Idinka oo ku salaynayo sheekada ka jawaaba su'aalahan soo socdo.

1. Sida kuxusan sheekada ,noocyadii cadaalad darada ahaa ee koonfur Afrika ka jiray qora.
2. Talaabadii uu qaatay Nelson Mandeela ma ku saxsanaa, mise kuma saxsanayn? Sidee?
3. Maxaad ka barankartaan talaabada Mandela?
4. Mandella ka dib markii uu noqday hogaamiyaha dalka falal cadaalad daro oo caynkee ah ayaad isleedahiiin in uu ku dhaqaaqo ayay ahayd?

Falaka cadaalad darada ah waa lidka ama kuwa ka soo horjeeda ficilada cadaalada ah. Falalka cadaalad darada ah waxay ku iman Karaan qayb kasta oo ka mid ah xaalad noolal maal meedka. Ficilada cadaalad darada goobo kaladuwan ay ka dhicikaraan sida; dugsiyada; Goobaha cayaaraha, xaafadaha, Tuulooyinka, xarumaha cadaalada bixiya iwm. Falalaka kala gadisan ee cadaalad darada ah lagana fuliyo goobaha kala duwan sababaha keeno waxay noqon karaan ku wa kala duwan.

Falalka cadaalada darada dadka looma eego sisiman islamarkaane waxaa jira dhaqan nin jaclaysi, oo inta baddan lagu soo gabado masuuliyad. Waxay dadku mararka qaar ugu kacaan cadaalad darada ayaga oo ka duulayo qowmiyada, qabiil, diin, saaxiib iwm.

Ficilada cadaalad darada waxay noqon karaan kuwo salka kuhayo dhaqamo soo jireen ah sida gudniinka gabdhaha, iyo in qaybaha dumarka gaar ahaan gabdhaha yaryar qabtaan hawlaha guriga.

Layliska 2^{aad}

Ka jawaaba su'aalahan soo socda

1. Talaabooyin caynkee ah ayaa haboon in laqaado si looga hortago falalka cadaalad darada ah?
2. Qora falalka aad leedahaiin waa cadaald daro kana dhaca deegaan kiina.
3. Ayaa gaysta falalka cadaalad darada ah? Mid walba ka bixi saddax tusaale.

Cadaalada

- Deegaankiina dugsi ga aad leedahin waa kan ugu wanaagsan kuwa kale waa kee? Muxuuse ku mutaystay in uu noqdo?
- Xarumaha kale ee deegaankiina bixiya adeega bulshada kuwooda aad is leedahiin adeeg fiican ayay bixiyaan intaad sheegtaan hawlahi iay qabtaan qora.

Xarumaha bulshada ayaga oon eegayn qaybaha dadka waxaa saran masuuliyad in ay sisiman ugu adeegaan. Xarumaha si ay u bixiyaan adeeg hufan waxaa loo baahanyahay in ay buuxiyaan labo shuruud. Waa mida hore ee in ay ku dheehantay cadaalad; marka labaadne in uu leeyahay karti iyo tayo adeeg bixin. In ay ayaga oon kala qaadan goobaha dhamaanba uga adeegaan si siman ,in ay leeyahiin shaqaale leh xirafd iyo anshax ku filan oy ku gutaan shaqooda.

Shaqo kooxeed

Intaad saaxiibadiin iskaashataan ood eegtaan adeega Xarumaha deegaankiina bixiyaan kadibne ku salaysaan shuruudahan hoos ku qoran ka shaqeeya su'aalaha.

1. Xaruuntee ayaa uga wanaagsan ku wa kale?
B. Dhowrida saacadaha shaqada _____
T. Jiritaanka xirfalayaal ku filan _____
J. jiritaanka qalab ku filan _____
2. Guud ahaan natiijada marka la eego, xaruuntee ayaa kuwa kale kaga wanaagsan dhinaca cadaalada iyo kartida tayada?
3. Waxaad qeexdaan xarumaha adeega ee deegaan kiina heerka tayada iyo cadaaladnimadooda?

T	Xarumaha oo faaf faahsan		Dhowrida saacadaha shaqada		Jiritaanka xirafadlayaal ku filan		Cadaalad daro		Jiritaanka qalab ku filan	
	Xafiis	Xaafa	Fiican	Liita	Fiican	Liita	Fiican	Liita	Fiican	Liita
1										
2	Dugsi									
3	Xarun caafimaad									
4	Xarunta beeraha									

Cadaalada

4.2 Waxyaabaha Sababa Ku Xadgudabka Xuquuqaha iyo Cadaalad darada

- Maxay dadku ugu dhaqmaan ficilida ku xadgudbi karo kuwa kale xuquuqahooda? Faahfaahiya waxyaalaha aad leedahiiin waxay horseedan in xuquuqaha lagu xadgudbo.

“Mudane Caydiid, duqi Magaalada”

Mudane Caydid waa duqa magaalo yar. Wuxuu Caydid gacan wanaagsan ka gaystaa hol fududeenta horumarka magaalada. Dadka maalagashiga doonayo wuxuu u fududeeyaa shariciyada wuxuuna u fasaxaa dhul ay maalgashadaan. Sharicyada waxaa bixiya Gudi uu mudane Caydiid gudoon ka yahay. Marka ay gudidu daraasad samayso waxaa go'aanka gaadha caydid.

Laakiinse mar waxaa dhacday in uu Caydiid siiyay fasaxadhul gabadh ay wada noolayaan walaalkiis oo iska dhigayso In ay tahay maal gashada. Sidaas wuxuu sameeyay gudigii oon ogayn. Dadkii dagana dhulka mudo dheer waxaa lagu amray in ay ka dal dashaan alaabadooda.

Inkasta oy dadkii cabasho ugudbiyaan gudiga iyo mudaneCaydiidba ma aanay helin fursad ay kula kulmaan. Marka ay tagaanba waxaa loogu Jawaaba weey kala maqanyahiin gudidii.

Markii ay mudo soo noqnoqon hayaan ayayba arinta kasii xumaatay oo Caydiid ayaa ku amray in ay 10 casho kaga baxaan dhulka iyo guryaha maadama la horumarinayo. Dadkii oo quustay ayaa yidhi wax aan tari karo malaha waa in aan iska sugnaa bal waxa xiga ee imandoono.

Layliska 3^{aad}

Idinka oo ku salaynayo sheekada ka jawaaba su'aalaha.

1. Ma isleedahiiin cadaalad laan ayaa la sameeyay? Sheega arimaha aad is leedahiiin waa cadaalad daro ee lagu kacay?
2. Haddii guryaha lasiiyay malgashayaasha aad idinka lahaan la haydeen, maxaad idinka iyo qoysaskiinu samayn lahaydeen?
3. Ma leedahiiin aamusnaantii gudiga weey saxsanaayd?
4. Xaaladani cida maamulka si aan haboonayn u adeegsatay waayo? Cida aan ka faa'iiday sanse waa ku weeye?

Guud ahaan waxyaaba horseedo ku xad gudabka xuquuqaha iyo cadaalada darada waxaa ka mid ah:

B. Marka horaba xuquuqaha muwaadiniinta oon la daryeelin: muwadiniintu waxay leeyahiin xuquuqo sida in ay xoriyad ku noolaadaan; in ay wax bartaan; in ay ka mid noqdaan xisbiga ay doonaan iyo kuwa kale. Marka haddii la dhowri waayo xuquuqaha waxaa imman cadaalad daro

T. Awooda maamul ee shacabka iyo dawlada: haddii masuuliyada lagugu amaanaysday aad u isticmaashid in aad kuwa kale ku wax yeelaysid.

J. Muwaadiniinta oon sisiman loogu adeegin: marka labo muwaadin isku maan dhaafaan arin ama marka adeeg lafulinayo oo labo qof mid si gaar ah gacan loo siiyo.

Cadaalada

Layliska 4^{aad}

Ka jawaaba su'aalahaan soo socda

1. Ficilada xad gudubyada xuquuqaha iyo cadaalad darada ayaa gaysto?
2. Waxyaabaha ka dhaca deegaanadiina ama aad ka aragteen Tilifishinka ama adeecadaha ka maqasheen eed leedahiiin waa cadaalad daro faah faahiya.
3. Maqaadateen odhaahda dhahayso "xuquuqdaada si loo dhowro, dhowr xuquuqaha kauwa kale?" sabab?
4. Qora cida aad isleedahiiin waa in ay dhowraan xuquuqaha islamarkaane ka shaqeeyaan sidii loo dhowri lahaa.

4.3 Arimaha Asaaska u noqon kara jiritaanka cadaalada

- Dugsiigiina iyo fasalad aad wax ku barataan waxyaabaha aas aaska unoqonkaro in cadaalada ka dhaqangasho qora.
- Maxay tahay in uu ku dhaqaaqo qofka cadaalad darada lagusameeyo ama xuquuqdiisa lagu xadgudbio?

Nelson Mandelaa (Qybtii 2aad)

Kadib markii xabsiga laga siiday Mandeela uuna noqday madaxwaynahii ugu horeeyay ee madoowga ahaa dalka Konfur Afrika wuxuu qaaday talaabooyin lagu sugayo cadaalada in ay hirgasho. Waxaana ka mid ahaa

- In la qaado dhamaan sharciyadii ku salaysnaa cadaalad darada.
- In ay dhamaan muwaadiniinta Koonfur Afrika leeyahiin xuquuq isku mid ah.

- Cadaankii iyo madoowgii ayaa bilaabay in ay hal dugsi wax kuwada bartaan, hal xarun caafimaad lagu wada daweeyo.
- Goobahii cayaaraha iyo dalxiiska ayaa bilaabay in si siman ugu adeegaan dhamaan dadka.
- Dadkii madoobaa ayaa bilaabay in ay ka shaqeeyaan xafiisyada dawlada.

Guud ahaan, nacaybkii dadka madoow iyo kuwa cadaanka ah sanadaha baddan ka dhaxjiray ayaa yaraaday. Mandella halgankii dheera iyo dhibkii uu us oomary in cadaalad hanaqaado ayaa wuxuu dunida kaga noqday mid magac iyo sharaf ku dayasho leh mudan.

Layliska 5^{aad}

1. Idinka oo ku salaynayo sheekada, qora Ilaabooyinkii la qaaday si cadaalad u hanaqaado.
2. Si dal cadaalada ugu dhaqan gasho, maxaa loo baahanyahay in la sameeyo?
3. Intaad ku salaysaan sheekada faahfaahiya faa'iidada cadaalada leedahay?
4. Qodobadan soo socdo kaalinta ay ku leeyahiin taabagalka cadaalada qora.

- Anshaxa
- Dimuqraadiyada
- Sarayntasharicga
- Sinaanta

Waxyaabaha aas aaska u noqon kara in cadaalada taabagasho waxaa ka mid ah

- B. In xarumaha cadaalada fuliya sida maxkamadaha, booliska iwm ay aas aasan yahiin is la markaana adeeg hufan bixiyaan.

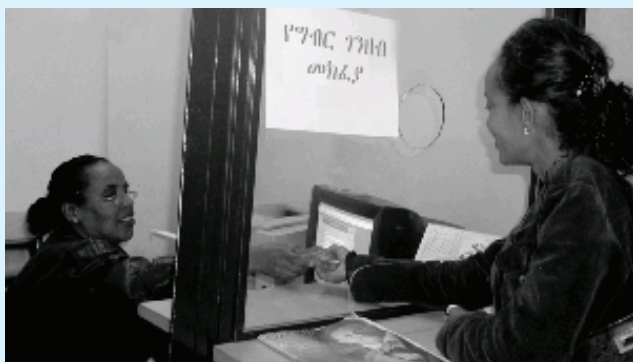
Cadaalada

- T. In hanaanka ku shaqaynta cadaalada iyo sinaanta la dhaqan galiyo:
- J. In muwaadiniinta ay ka faa'iidaystaan islamarkaane adeegsadaan xuquuqdooda ah in ay cadaalad helaan.

Layliska 6^{aad}

Ka jawaaba su'aalaha soo socda

1. Idinka amaba hanoqdaan saaxiibadiin falal cadaalad daro ee idin soo gaadhay intaad sheegtaan soo bandhiga dadaalkii aad u gasheen in aad cadaalad heshaan.
2. Faahfaahiya doorka dugsigadu ku leeyahiin sugida cadaalada?

Jaantuska 4.2 Bixinta Canshuurta Waa Waajibaadka Muwaadinimo

3. Xagee bay Dawladu Ka keenaa Adeega ay bixiso dakhliga ay ku fuliso?

4.4. Canshuurta

4.4.1 Goorma iyo side ayay canshuurtu ku bilaabantay?

- Si dawladu u daboosho adeegyada dadka uga baahanyihiin xageed ayaad u malaynaysaan in ay ka keento dhaqaalaha ay ku fuliso.

“Sida taariikh ahaan canshuurta ku timid” (Qaybta 1aad) sheeko

Taariikhda canshuurtu waxay la soo bilaabantay dhalashada nidaamka dawladnimo. Dawladahii Qarniyadii hore curtay waxay ku dhisanaayaan dakhliyadii laga soo uruurin jiray canshuurta. Tusaale ahaan, dawladahii hore ee Ilbaxnimadii Giriiga iyo Masaarida waxay ku dhisnaayeen canshuurtii ay ka soo uruurin jireen shacabkii ay xukumi jireen.

Dalkeenana qarniyadii hore dawladahii iyo nidaamkii maamul ee jiray waxay ku tiirsanaayeen dakhliyadii ay ka soo uruurin jireen shacabkii ay xukumeen hanti ahaan ama lacag. Laakiinse markii ay soo baxday sharci ku saabsan bixinta canshuurta waxay ahead xiligii uu xukunka hayay boqorkii Zara yaqub qarnigii 15aad.

Layliska 7^{aad}

Waxaad ka doodaan su'aalahaan soo socdo

1. Maxaa sida ay taariika ahaan canshuurta ku bilaabatay loo la xaxidhiidhiyay dhalashada nidaam daaw li ah?
2. Goorma ayaa dalkeena laga bilaabay canshuur uruurinta?
3. Goorma ayeey dadku bilaabeen bixiinta canshuurta?

“Sidii ay ku bilaabantay canshuurta taarika ahaan” Qaybta 2^{aad}

- Maxaa loo bilaabay bixinta canshuurta?

Dadku siay goob uguwadanoo laadaan waxay u baahanyihiin in la ilaaliyo nabadgalyada iyo amniga deegaanka. Waxaa muhiim ah in dadku si ay uga gaalayaan weerarada dibada ugu iman karo in ay is ku duubnaadaan ayna abaabul naadaan. Haddaba si ay iskaga difaacan weerar

Cadaalada

kasto oo dibada kagayimaado, shacabkane loo maamule waxay samaysteen wax layidhaahdo dawlad. Markaas si ay dawladaas u fuliso masuuliyada saran una daboosho baahida dadka waxaya cadaatay in ay u baahatay dhaqaale, hanta iyo xoog. Xiligaas waxii ka dambeeyay dadka muwaadiniinta ah lacagtii iyo hantidii ay daw lada si is daba jooga u siinjireen ayaa labilaabay in loogu magacdarro canshuur.

Layliksa 8^{aad}

1. Dawladahii hore ee ka jiray dunada hantidii ay canshuur ahaan usoo ururin jireen maxay inta badan ku fulin jireen?
2. Waxii ay dadku u bilaabeen in ay bixiyaan canshuurta maxay badalkeeda ahayd in ay helaan?

4.4.2. Noocyada Dakhliyada ah ee laga soo uruuriyo canshuurta

- Qora qarniyadii hore dadka canshuurta ay dawlada siin jireen noocyada ay ka koobnayd.

Noocyada canshuurta ee xiliyadii hore iyo wahktiga casriga ah

B. Xiliyadii hore: dawladihii jiray qarinyadii hore waxay canshuurta ka soo uruurin jireen dakhliyo kala duwan. Badanaa canshuurta waxay ahayd mid lagu soo uruurin jiray lacag ahaan, ama dalag soo go'a, mararka qaarne dadku waxay masuuliyada ka saran cashuur bixinta ku gudan jireen in ay xoogooda ku shaqeeyaan. Intaas ka dib waxii sii jiray nidaamka ah in canshuurta loo bixiyo sii xanti ah iyo isku awood sheegasho. Sidaas awgeed, ayay hanaankii canshuur bixintu unoqday mid

ay ku dheehantahay cadaaladaro. Dadka taagta yaraa ayaa waxay bixin jireen canshuurta, lacag ahaan ama dalaga iyo xoogooda ay ku adeegaan. Kuwa xukunka heyay ama maalka baddan haystay ma, aanay bixin jirin canshuur.

T. Noocyada dakhliyada ah ee xiligan casriga ah laga soo uruuriyo canshuurta:

Xaalada canshuur uruurinta waa mid marba marka ka dambayso isasii badalayso. Ilaha canshuuraha laga soo uruur weey ku kala duwan yahiiin xiliba xil, dawladbadaawlada kale ama dalba dalka kale.

Nidaamka dimuqraadiyada canshuur uruurinta waa mid aad u wanaagsan. Waxa ay tahay in canshuurta lagu bixiyo, cida laga qaaday; inta la qaado waa kuwa lagu cadeeyay sharciyada.

Waxaa jira llo iyo dakhliyo kala duwan oo canshuurta laga soo uruuriya. Waxaa ka mid ah; beeraha, hawlaha kala duwan ee ganacsiga, mushaarka, warshadaha m iyo khayraadka, macdanta.

Layliksa 9^{aad}

Ka jawaaba su'aalahan soo socdo

1. Hanaanka canshuur bixinta iyo saamiga lacagta la bixiyo ee dalalka kala duwan ma waa isku mid ayaad leedahiiin? Sabab?
2. Adeegyadan soo socdo nooca ay qoyskiinu canshuurta ka bixiyaan waa kuwee.

● Dhulbeereed	● Gancsi
● Muhshaar	● Guriga/xaafada
● Meeherad	● Tilifishinka
● Taleefon Laydhka	● Khayraadka xoolaha

Cadaalada

4.4.3. Canshuurta oo si daacad ah loo bixiyo waa waajibaad ka muwaadiniinta

- Maxay bixinta canshuurta unoqotay waajibaadka muwaadiniinta?

Canshuurta in rabitaankooda iyo dareenku masuuliyad ku bixiyaan waa waajibaadka muwaadiniinta. Nidaamka dimuqraadiga ah canshurta waa dakhli lagasoo uruuriyo muwaadiniinta laguna fuliyo adeeg bulshada. Xarumaha kala duwan ee sida dugsiyada, caafim aadka ama jidadka dhamaantood waxaa laga dhisa dakhliga canshuurta ka soo xeerooda. Sidaas daraadeed, bixinta canshuurta waa waajibaadka

muwaadiniinta waxaana loo baahanyahay in ay sidaas u fahmaan dadku. Canshuurta oo la bixin waayo ama xiligeeda ladhaafiyo waa talaabo ka soo horjeedo sharciga.

Layliska 10^{aad}

1. Dhibaatooyin caynkee ah ayaa dhalan kara haddii canshuurta si haboon loo bixini waayo?
2. Xiliyadii hore ujeedooyinkii canshuur bixinta maxay kuwa hadda jira kaga duwanyahiin?

Gebogabada Cutubka

Falaka cadaalad darada ah siyaabo iyo meelo kala duwan ayeey kud hici karaan. Goobaha adeegyada bixiyo ee yaryar ilaa kuwa waawayn dhamaan weey ka jira kartaa cadaaladarada. Falalka cadaalada darada ah ee jira waxay leeyahiin sababo kaladuwan. Dhamaanba falalkan waxa gaysto dadka waana kuwa loo baahanyahay in muwaadiniintu ka dhiidhiyaan.

Si falalka cadaald darada ah looga hortago waxaa kale oo loo baahanyahay in xarumaha adeega bulshada fidiya loo dhamaystiro xoog waxbartay oo ka shaqeeyo iyo qalbyo kufilan islamar kaane ay si cadaalada ah ugu adeegaan dadka ku dhaqan deegaanka ay ku yaalaan.

Waxyaabaha sababa cadaalad darada iyo ku xadgudubka xuquuqaha waxaa ka mid ah xuquuqda muwaadiniinta oon ladaryeelin, ku tagrifalka awooda, iyo muwaadiniinta oo si aan isku mid ahaan looga adeego.

Waxaa dhamaan muwaadiniinta saran waajibaad ah in canshuurta ay bixiyaan xiligii loogu talagalay. Canshuurta dakhliga laga soo uruuriyo ayaa lagu fuliyaa adeegada kale duwan ee ay dawladu dadka ufidiso.

Erayada ugu muhiimsan ee Cutubka

Sharci:	Nidaam, Xeer, laysku maamulo ooy dhamaanba shacabku ku he shiiyeen.
Canshuur:	Dakhli ,dhaqaale lagas oo uruuriyo shacabka oo ah saami xadidan.
Maalqabeen:	Dad hantiilayaal ah oo hantidooda galiyo qaybaha kala duwan ee agabyada hor umarka.

Cadaalada

Su'aalaha Gebogabada ee Cutubka 4^{aad}

Su'aalahan soo socdo kuq ora buugaagtiina kadibne ka shaqeeya.

1. Meelaha ay ka jiraan xarumaha adeega bulshada hanaanka cadaaldu wuu hirgalikaraa.
2. Xarumaha kala duwan waxa lagu xaqiijiyaa tayadooda
3. Marmar in lagu kaco cadaalad daro weey haboontahay.
4. Nidaamka dimuqraadiyada ,bixinta canshuurta waa waajibaadka muwaadiniinta.
5. Falalka cadaalad darada ah ee laga fuliyo goobo kale duduwan asal ahaan waa isku mid.

II. Kuwa hoosyaalo xarafka "B" uga soo dooro kuwa ku hoos qoran xarafka "T"

A	B
1. Ku shaqaynta qabyaalada	B. dhibaato kartila'aan
2. Waajibaad ka muwaadinka	T. wado cadaalada lagu horumarinayo
3. Jirtaan la'aanta qalabkii loo baahnaa	J. Eexasho
4. Go'aaminta go'aan garsoor oo been abuur ah	X. diciifida cadaalada
5. Ilaalinta sharciga	Kh. Bixinta canshuurta
	D. xarun bulsho

III. Su'aalahan soo socdo ka dooro Jawaabta saxda ah.

1. Heerka cadaalada ee canshuurta waxaa lagu cadayn karaa mid ka mid ah kuwan ?
B. Muwaadiniinta in ay bixiyaan hadba awoodooda dhaqaale.
T. Marka ay dhamaanba muwaadiniinta cadad isku mid ah
J. Marka ay hoogaamiy ayaasha dalku ka madax banaanaadaan bixinta canshuurta
X. B & T ayaa ah jawaabta.
2. Kuwan soosocda keebaa ah ilaha canshuurta?
B. Beeraha
T. Mushaarka
J. Ganacsi
X. Dhamaanba
3. Waa kuwee goobaha falalka cadaalad darada ah lugu fuliyo?
B. Xaafad (Qabale)
T. Xarumaha Cadaalada
J. Dugsiyada
X. dhamaan

Cadaalada

4. Kee baan sabab u noqonkarin waxa dhaliya ku xadgudbuka cadaalada?
 - B. Ku shaqaynta lacag iyo gunooyin dheeraad ah
 - T. Ku takri falka awooda
 - J. Waxyeelaynta cadaalada
 - X. Qadarinta xuquuqda dadka
5. Maxay tahay in lagu dhaqaaqo si loo ilaaliyo xuquuqda dadka?
 - B. Sharciga oo la adeegsado
 - T. Xuquuqdaad oo xoog lagu helo
 - J. Cadaalada oo la balaadhiyo
 - X. "B" iyo "J" ayaa jawaab ah

IV. Goobaha banana ku buuxi erayada ama weedhaha saxda ah.

1. Muwaadiniinta kharashka ay dawladdoodu siiyaan ayaaga oo ku salaynayo dhaqaalahooda _____ ayaa loo yaqaan.
2. Xurumo adeeg bixiya, adeegyada ay fulinayaan kuwo ku salaysan _____ waa in ay ahaadaan.

V. Su'aalahan soosocdo ka bixi Jawaab kooban.

1. Faaf faahin ka bixiya waxa laydinka baahanyahay in aad samaysaan si dugsiga dhexdiisa uga hirgasho hanaanka cadaalada.
2. Qor waxay tahay in lagu dhaqaaqo si looga hortago falalka cadaalad darada ah.